

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВИТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА**

**SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
15 травня 2025 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «23» травня 2025 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2025 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2025. 529 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Капітан Л.І. – д-р істор. наук, професор (голова);

Туріс І.Ю. – канд. філол. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

СИМЧИК Н.В., ЗЕЛЕНЬКА Л.І. ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ІМІДЖА МІСТА МУКАЧЕВО ЗАСОБАМИ ТОПОНІМІЧНОГО ЛЕКСИКОНА	502
ТКАЧУК Б.Р., САВУЛА Т.В. РОЗВИТОК ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ У МІСЬКИХ АГЛОМЕРАЦІЯХ	504
ШАШОВЕЦЬ Й. П., ШАНТІН Б. С. РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ, ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ	507
КОТУБЕЙ Ю. І., БРЕЦКО Ю.Ю. СЦЕНАРНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	509
ЛІБА Б.М., ГОЛОВАЧКО В.М. СИСТЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ: ТРАДИЦІЙНІ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ	511
ГАВРИШКО С. Г. ВИКОРИСТАННЯ ПІЩОХІДНИХ ПОХОДІВ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	514
КУЗЬМЕНКО В. М., ГЛАДИНЕЦЬ Н.Ю. ДОПОМОГА КРАЇН-ПАРТНЕРІВ ДЛЯ УКРАЇНИ: ЕКОНОМІЧНЕ ТА ВІЙСЬКОВЕ ЗНАЧЕННЯ	516
ПІГОШ В.А., РЕЗНІКОВ В.В. ОБЛІК ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	518
ПІГОШ В.А. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ: РОЛЬ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	520
ПОПОВИЧ О. М. ГАБОВДА В. С. МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК НАУКОВА ДЕФІНІЦІЯ ТА ВИМОГА СУЧАСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	522
ХОМА П. П. МЕТОДИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	524
ЧЕРЕПАНЯ Н.І. ЕТНОВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ	525

РОЗДІЛ 4

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ, ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ, СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

- автоматизоване формування бухгалтерської та податкової звітності;
- аналітична обробка інформації в реальному часі;
- підтримка внутрішнього контролю та аудиту.

В умовах цифрової трансформації змінюється і підхід до внутрішнього контролю. Контрольні функції стають інтегрованими у програмні продукти, що дозволяє автоматично перевіряти правильність операцій, формувати лог файли змін, ідентифікувати аномалії. Н.В. Гончаров визначає, що цифрові технології сприяють впровадженню концепції постійного аудиту (continuous auditing), який забезпечує безперервний моніторинг облікових процесів [3].

Таким чином, контроль стає не періодичною перевіркою, а постійною функцією, інтегрованою в бізнес-середовище.

Хоч цифровізація має значні переваги, вона також породжує низку ризиків:

- технічні збої та втрата даних;
- ризики кібербезпеки;
- помилки у налаштуваннях систем;
- недостатня кваліфікація персоналу.

Для ефективного впровадження цифрових рішень необхідне поєднання технологічних інновацій із професійною підготовкою працівників та дотриманням стандартів інформаційної безпеки.

Цифрова трансформація обліку та контролю – це не лише впровадження нових технологій, а й зміна філософії бухгалтерської діяльності. Комп'ютерні технології дозволяють забезпечити прозорість, ефективність і надійність фінансової інформації. Водночас вони потребують нових підходів до управління ризиками, навчання персоналу та дотримання стандартів цифрової етики.

Література:

1. Бондар О. М., Єфіменко В. І. Інформаційні системи і технології в обліку. – К.: Центр учбової літератури, 2020. – 248 с.
2. Сопілка Л. Г. Інформаційні технології в управлінні підприємством // Економіка і держава. – 2021. – № 6. – С. 32–35.
3. Гончаров Н. В. Контроль і аудит в цифровому середовищі: виклики та перспективи // Облік і фінанси. – 2022. – № 1. – С. 47–52

УДК 378.015.31:17.022.1-053

ПОПОВИЧ О. М.,
доктор педагогічних наук, професор,
декан педагогічного факультету
Мукачівського державного університету,
ГАБОВДА В. С.,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта
Мукачівського державного університету

РОЗДІЛ 4
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ, ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ,
СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК НАУКОВА
ДЕФІНІЦІЯ ТА ВИМОГА СУЧАСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

В умовах трансформації суспільства, швидкого розвитку інформаційних технологій та глобалізації виникає необхідність переосмислення підходів до виховання особистості з раннього дитинства. Відповідно, сучасна дошкільна освіта покликана сприяти не лише розвитку інтелектуальних здібностей дитини, а й формуванню моральних орієнтирів.

Моральне виховання є складовою цілісного розвитку дитини. Як стверджує Л.Петренко, «дошкільний вік сприяє появі у дитини моральних норм, оскільки діти відкриті до сприйняття моральних чеснот добра, справедливості, проявів уваги, чуйності, любові, уміння поділитися радістю з друзями. Моральні цінності за допомогою батьків, вихователів дошкільних закладів перетворюються в норми моральної поведінки» [3, с.146]. Погоджуємося з дослідницею, що саме цей віковий період слугує фундаментом, на базі якого формуються духовні цінності, засвоюються моральні правила, готується шлях до духовно-морального оздоровлення суспільства. Дошкільна освіта започатковує виховання особистості як процес формування соціально важливих рис, що вимагає вибору оптимальних педагогічних технологій [3, с.146]. Л.Петренко стверджує, що засвоєння уроків духовності й моралі в період дошкільного дитинства закладає основи духовно-моральної свідомості, моральних норм і почуттів, правил моральної поведінки, які визначають подальше становлення і вдосконалення дитячої особистості [3, с.150].

Моральне виховання трактується О.Мкртічян як «цілеспрямований і послідовний вплив на всі сфери розвитку дошкільників, метою якого є формування моральних якостей» [2]. Відповідно, моральність регулює почуття, бажання та поведінку людини відповідно до моральних принципів певного світогляду, відносини та дії дитини. При цьому, формування моральних якостей дошкільника є складним процесом, який залежить від певного кола умов. Авторка наголошує, що вихователь керує процесами становлення дитячої особистості за допомогою посилення наукової роботи, організації педагогічних та психологічних досліджень, зосередження уваги на засвоєнні норм морального виховання, регулювання відношення дитини до дорослих, батьків і вихователів, до своїх однолітків. Саме тому рекомендовано визначити провідні психолого-педагогічні особливості розвитку дітей за такими критеріями:

- образно-змістовний (уявлення щодо моральних якостей людини (правдивість, доброта, чесність, працьовитість, справедливість), але моральні знання дітей поки ще розрізнені);
- емоційно-мотиваційний (закріплення у дітей емоційно-чуттєвого досвіду співпереживання, чуйності);

РОЗДІЛ 4

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ, ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ, СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

– дієво-практичний (оволодіння моделями моральної поведінки в індивідуальній і колективній діяльності) [2].

Стрижневою метою морального виховання дітей дошкільного віку С.Івах називає розвиток моральної культури, створення умов для становлення моральної свідомості. Найбільш доступними для засвоєння старшими дошкільниками виокремлено такі складові моральної культури: моральні якості (чесність, правдивість, увічливість, гостинність, скромність), моральні категорії (товариськість, повага до інших, чуйність) і моральні норми (взаємодопомога, піклування про молодших). Солідарні з авторкою в тому, що сучасна система дошкільної освіти покликана допомогти дитині адаптуватися до тих сфер, у яких проходитиме її життєдіяльність, враховуючи вимоги до людини у цих сферах; виховання на основі гуманних цінностей забезпечить кожній дитині моральне спрямування, яке в майбутньому надасть їй стійкості проти численних спокус і допоможе йти правильним життєвим шляхом. Адже прищеплені в дошкільному дитинстві живі враження від побаченого й почутого формують моральний світ дитини, шліфують душу майбутньої дорослої особистості [1, с.206].

Отже, одним із пріоритетних напрямів сучасної дошкільної освіти є моральне виховання дитини-дошкільника, адже саме в цьому віці формуються основи світогляду, уявлення про добро і зло, норми поведінки в суспільстві. Моральне виховання розглядаємо як науково обґрунтовану систему впливів, спрямованих на розвиток моральної свідомості, почуттів та поведінки дитини відповідно до загальнолюдських і культурних цінностей. Вагома роль у процесі морального виховання належить вихователям та батькам, які повинні не лише навчати, а й бути прикладом моральної поведінки, створювати морально позитивне середовище, в якому дитина зможе розвивати емпатію, почуття справедливості, доброти тощо.

Література:

1. Івах С. Педагогічні засади виховання основ моральної культури дітей дошкільного віку. Інноваційна педагогіка, 2024. Вип.68. Том 2. С.203-207.
2. Мкртічян О.А. Дослідження проблеми морального виховання дошкільнят у педагогічній теорії. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3f6b295f-a123-465f-bc00-513f5925d76b/content>
3. Петренко Л. Основні напрями духовно-морального виховання дітей у закладах дошкільної освіти. Витоки педагогічної майстерності. 2021. Випуск 28. С. 146–152.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>